МИНИСТЕРСТВО ПРОСВЕЩЕНИЯ РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ

МИНИСТЕРСТВО ПРОСВЕЩЕНИЯ И НАУКИ

КАБАРДИНО-БАЛКАРСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

УПРАВЛЕНИЕ ОБРАЗОВАНИЯ МЕСТНОЙ АДМИНИСТРАЦИИ ТЕРСКОГО МУНИЦИПАЛЬНОГО РАЙОНА

МКОУ СОШ им.М.Х.Барагунова с.п. Урожайное

РАССМОТРЕНО	СОГЛАСОВАНО	УТВЕРЖДЕНО
Руководитель ШМО учителей начальных классов______Макоева Л.Б.	Заместитель директора по УВР______Гедуева И.А.	И.о. директора ______Гучакова Э.С.
Протокол №1 от «25» 08 23 г.	Протокол №1 от «28» 08 23 г.	Приказ №92 от «29» 08 23 г.

РАБОЧАЯ ПРОГРАММА

(ID 2721125)

учебного предмета «Литературное чтение»

для обучающихся 3 класса

сп Урожайное 2023г.

I. Нэхъыщхьэу ягъуэтын хуей щ1эныгъэхэмрэ есэныгъэхэмрэ

Еджак1уэм езым еджэныгъэм хуи1э щытык1эр (личностнэ)

- еджак1уэм и бзэр ищ1эн;
- адыгэбзэм и ф1агъыр зэхищ1эн, пщ1э хуищ1ын къыдалъхуа и бзэм, абы ирипагэу и бзэр иригъэф1эк1уэн;
- щыпсалъэк1э псалъэщ1э зэригъэщ1ахэр къигъэсэбэпурэ и гупсысэм зригъэужьын ;

Еджэныгъэм хуи1э щытык1эр, зыхуигъэувыж къалэныр, ар къызэрыгуры1уэр, езым и еплъык1эр (метапредметнэ)

- и щ1эныгъэр, и зэф1эк1ыр къипщытэжыфу; зыщымыгъуазэр, абы и щхьэусыгъуэр , щ1эныгъэ зримыгъэгъуэту къэнам зыхуиша гугъуехьыр къихутэжыфрэ, абы и хэк1ып1эр къигъуэтыжыфу есэн;
- еджак1уэхэм ягъэзащ1э лэжьыгъэм, яджым теухуа упщ1эхэр езыхэм зыхуагъэувыжыфыныр е я ныбжьэгъухэм иратыфын;
- еджак1уэхэр зы щапхъэм тетуи, а щапхъэм къыщхьэщык1ыу езыхэм я бгъэдыхьэк1э я1эжуи лэжьэн;
- егъэджак1уэм къахуигъэлъэгъуа пщалъэхэм тету я щ1эныгъэр къапщытэжыфын;
- еджак1уэхэм езыхэм ягъэувыж упщ1эхэмк1э я гупсысэхэр къа1уэтэжын, я зэф1эк1ыр къагъэлъэгъуэжыфын;
- яджым теухуа материалхэр пособие зэмыл1эужьыгъуэхэм къыщагъуэтыфын;
- и еджэныгъэр езым къызэригъэпэщыжыфын, къыпэщыт къалэнхэр иубзыхужыфын;
- я бзэм зиужьу, я гупсысэр к1эщ1у, тэмэму гъэпсауэ къа1уэтэфын;
- нэгъуэщ1ым и псалъэм гупсэхуу щ1эдэ1уфу, жа1амк1э мыарэзымэ, тэмэму я гупсысэр абы падзыжыфу щытын;
- игъуэта щ1эныгъэхэмрэ есэныгъэхэмрэ иджырей зэманым къыщигъэсэбэпыфын.

Ящ1апхъэр, яхузэф1эк1ыпхъэр (предметнэ)

- къызэджэ художественнэ тхыгъэр зэхащ1ык1ыу, тэмэму, гъэхуауэ, зыхащ1эу, ирижэу, псалъэхэр къанэ щ1агъуэ щымы1эу зэрыпсэууэ кърахыу къеджэн;
- я мынэ1уасэ тхыгъэм зы дакъикъэм псалъэ 75 - 80 кърахыфыныр и хуабжьагъыу къеджэн;
- текстым къи1уатэ 1уэхугъуэхэр зэрызэк1элъык1уэр, ахэр зэрызэпхамрэ зэрызэхущытымрэ къахутэфын ик1и къагуры1уэн;
- тхыгъэм теухуа упщ1эхэм ират жэуапхэр зэрыпэжым щыхьэт техъуэ 1ыхьэ къыхаубыдык1ыурэ къеджэфын;
- тхыгъэ псом зэрыщыту къи1уатэ мыхьэнэ нэхъыщхьэр къахутэфын;

- къызэджар къызэра1уэтэжын план ягъэувыфын ик1и а планым тету гъэк1эщ1ауэ къа1уэтэжыфын;

- тхыгъэм псалъэк1э сурэт хуащ1ын;

- езыхэр зыхэт еджак1уэ коллективым и гъащ1эм сабийхэм теухуауэ хъыбар зэхалъхьэфын;

- персонажхэм, абыхэм я 1уэхущ1афэхэр, щхьэусыгъуэхэр, природэм и теплъэхэр зыхуэдэр къигъэлъэгъуэн щхьэк1э тхак1уэм тхыгъэм къыщигъэсэбэп псалъэ щхьэхуэхэр, псалъэ шэрыуэхэр езыхэм тхыгъэм къыхагъуэтэфын;

- персонажхэм ящ1эхэр, абыхэм я щытык1эхэр къызыхэк1ыр, я зыхэщ1эхэмрэ я гупсысэхэмрэ къагуры1уэн, зэралъытыфын;

- я жьэры1уатэбзэр ирагъэф1эк1уэн, псалъэхэр литературэбзэм къызэрыщык1уэм хуэдэу жа1эным хуэк1уэн;

- художественнэ тхыгъэхэм ябгъэдэлъ щытык1э щхьэхуэхэм практикэм ипкъ итк1э гу лъатэн: псысэм (телъыджэ, фантастикэ зэрыхэлъым), баснэм (персонажу хэтхэр, къыбгурагъа1уэ мыхьэнэр зыхуэдэр – аллегорие, ущие, мораль), усэм (зэщ1эжьыуэ, рифмэ, хэкъузэныгъэ зэхуэдэхэр – ритмэр, щ1эрэщ1агъэр, метафорхэр)

II. Программэм къызэщ1иубыдэр

Программэм къызэщ1еубыдэ мыпхуэдэ разделхэмрэ темэхэмрэ.

Адыгэ лъэпкъыр, ди щ1ыналъэр зыгъэлъап1э, ф1ыуэ езыгъэлъагъу художественнэ тхыгъэхэр: усэхэр (уэрэдхэр), рассказхэр, хъыбархэр.

1уэры1уатэ. Адыгэ 1уэры1уатэм и л1эужьыгъуэ щхьэхуэхэм щыгъуазэ щ1ын: псысэхэм, къуажэхьхэм, нэщэнэхэм, уэрэдхэм, псынщ1эрыпсалъэхэм, псалъэжьхэм.

Дыкъэзыухъуреихь дунейр. Дыкъэзыухъуреихь дунейм и дахагъым, и гъэщ1эгъуэнагъым, абы худи1эн хуей щытык1эм теухуа усэхэмрэ рассказхэмрэ.

Бжьыхьэ. Бжьыхьэм и зэман зэмыл1эужьыгъуэхэм, ц1ыхухэмрэ псэущхьэхэмрэ я гъащ1эм, бжьыхьэ лэжьыгъэхэм теухуа тхыгъэхэр.

Сабийхэм я хьэл-щэныр. Ц1ык1ухэм я хьэл-щэн дахэм, зэныбжьэгъугъэ нэсым, нэгъуэщ1 хьэл-щэныф1хэми теухуа тхыгъэхэр.

Щ1ымахуэ. Щ1ымахуэ зэманым мэзым, губгъуэм, псыежэххэм, жыгхэм я1э щытык1эр; балигъхэмрэ сабийхэмрэ я гъащ1эр, 1уэхущ1афэ нэхъыщхьэхэр; псэущхьэхэм, хьэпщхупщхэм, къэк1ыгъэхэм щ1ымахуэр зэрырахыр къыщыгъэлъэгъуа тхыгъэхэр.

Лэжьыгъэм ц1ыхур егъэлъап1э. Ц1ыхухэм я лэжьыгъэ зэмыл1эужьыгъуэхэм, 1эщ1агъэ щхьэхуэхэм, ц1ыху псоми я фейдэ зыхэлъ лэжьыгъэ гуэр блэжьыныр зэрыгуф1эгъуэм, зэрынасыпым теухуа тхыгъэ зэмыл1эужьыгъуэхэр.

Дунейм и щ1эрэщ1эгъуэ. Гъатхэм псэущхьэхэмрэ накъыгъэхэмрэ, гъатхэ лэжьыгъэхэм, балигъэхэм я 1уэхущ1афэхэм, сабийхэм я гъатхэ джэгук1эхэм, нэгъуэщ1 1уэхугъуэ щхьэхуэхэми тепсэлъыхь тхыгъэхэр.

Хэкур хъумэныр къалэн лъап1эщ. Хэку зауэшхуэм и зэманым ди зауэл1хэм зауэ 1энат1эм щагъэзэщ1а 1уэхугъуэхэм, Тек1уэныгъэм и махуэм, ц1ыхухэм езыхэр фашист зэрыпхъуак1уэхэм къа1эщ1эзыха ди зауэл1хэм хуащ1 ф1ыщ1эм теухуа тхыгъэхэр.

Гъэмахуэ. Гъэмахуэм дунейм и теплъэм, ц1ыхухэм гъэмахуэм ягъэзащ1э лэжьыгъэхэмрэ я псэук1эмрэ, еджак1уэхэм я зыгъэпсэхугъуэ зэманыр зэрагъак1уэм, балигъхэм зэрадэ1эпыкъум теухуа тхыгъэхэр.

III. Календарнэ-тематическэ план

№ п/п	Темэр	с/б	Махуэр	
			план	факт
Хэку, щ1ыналъэ (1)				
1	Къагъырмэс Б. «Сабий уэрэд» «Ди щ1ыналъэр»	1	06.09	
1уэры1уатэ (3)				
2	Псысэхэр. Псалъэжьхэр. Къуажэхьхэр. Псынщ1эрыпсалъэхэр	1	13.09	
3	«Насып» (таурыхъ) «Шыкъумц1ий» (псысэ)	1	20.09	
4	К1ыщокъуэ А. «Бажэ пшынэ»	1	27.09	
Дыкъэзыухъуреихь дунейр (4)				
5	Шорэ А. «Папэ и жыг» Шыбзыхъуэ М. «Мэзым»	1	04.10	
6	Къагъырмэс Б. «Ди мэзым» Шыбзыхъуэ М. «Анэ бгъафэ»	1	11.10	
7	Щоджэнц1ык1у А.«К1ущэ нагъуэ»	1	18.10	
8	**Классщ1ыб еджэныгъэ. «** Дыкъэзыухъуреихь дунейр»	1	25.10	
Бжьыхьэ (4)				
9	Хьэх С. «Бжьыхьэ»	1	08.11	
10	Журт Б. «Гуэлым»	1	15.11	
11	Хьэнфэн А.«Дадэрэ жыг хадэмрэ»	1	22.11	
12	Сонэ А. «Бжьыхьэ»	1	29.11	
Сабийхэм я хьэл-щэныр (4)				
13	Ацкъан Р. «Боцэ»	1	06.12	
14	Гъубжокъуэ Л. «Ямыц1ыху щ1алэ ц1ык1у»	1	13.12	
15	Налшык М. «Быцэ»	1	20.12	
16	Шыбзыхъуэ М. «Гузэвэгъуэ» Гъубжокъуэ Л. «Пц1ащхъуэ»	1	27.12	
Щ1ымахуэ (4)				
17	Щоджэнц1ык1у 1. «Махуэгъэпс и деж» Елгъэр К. «Илъэсыщ1э»	1	10.01	
18	Тхьэмокъуэ Б. «Бзу» Шыбзыхъуэ М. «К1эху»	1	17.01	
19	Иуан Б. «Щ1ымахуэр-мэзым»	1	24.01	
20	**Классщ1ыб еджэныгъэ** «Щ1ымахуэ»	1	31.01	
Лэжьыгъэм ц1ыхур егъэлъап1э (5)				
21	«1уэху ц1ык1у щы1экъым, л1ы ц1ык1у ф1эк1а» (хъыбар) «П1астэр къыздик1ри к1эрт1офыр щ1агъэк1ри пщыгъупщэжынкъым!» (таурыхъ)	1	07.02	
22	«Дыщэ сом» (таурыхъ) Мэзыхьэ Б. «Уэт л1ы!»	1	14.02	

23	Дэбагъуэ М.«Пхъащ1э ц1ык1у» Аф1эунэ Л. «Адыгэ цей»	1	21.02	
24	К1эмыргуей Т. «Лэжьыгъэ урок» Сонэ А. «Шагъдий».	1	28.02	
25	**Классщ1ыб еджэныгъэ** «Къалэмрэ къуажэмрэ»	1	06.03	
Дунейм и щ1эрэщ1эгъуэ (4)				
26	Тхьэмокъуэ Б. «Щ1ымахуэк1э» Къуныжь Хь. «Март мазэ»	1	13.03	
27	Мэз А. «Мыщэ жейнэд» Елгъэр К. «Тыгъэ лъап1э»	1	20.03	
28	Щоджэнц1ык1у А. «Гъатхэ» К1эщт М. «Бжэндэхъу анэ»	1	27.03	
29	Хьэкъун И. «Гъатхэ махуэ» Ацкъан Р. «Пшэхэр»	1	03.04	
Хэкур хъумэныр къалэн лъап1эщ (3)				
30	Майм и 9-р тек1уэныгъэм и махуэшхуэщ творческэ проектнэ лэжьыгъэм щелэжь урок	1	10.04	
31	Бицу А. «Лъахэр я фэеплъщ» Кхъуэ1уфэ Хь. «Лётчик хахуэ	1	17.04	
32	Елгъэр К. «Тек1уэныгъэм и махуэшхуэ»	1	24.04	
Гъэмахуэ (4)				
33	Хьэнфэн А. «Мэз хъыбар». Тхьэмокъуэ Б.«Хьэрун дадэрэ Т1алэ ц1ык1урэ»	1	08.05	
34	Пщыхьэщ1э А. «Азэмэт-шахматист»	1	15.05	
35	Хьэх С.«Къалэм къик1а щ1алэ ц1ык1у» Гугъуэт М.«Дыгъэр сурэтыщ1щ»	1	22.05	
36	Тхьэмокъуэ Б.«Удз гъэгъахэр»		29.05	

ДОКУМЕНТ ПОДПИСАН
ЭЛЕКТРОННОЙ ПОДПИСЬЮ

СВЕДЕНИЯ О СЕРТИФИКАТЕ ЭП

Сертификат 176382614773150070335747769939328150673109022480

Владелец Гучакова Эльза Султановна

Действителен С 24.04.2023 по 23.04.2024